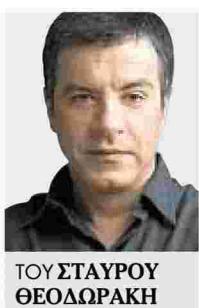

ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ στον ΣΥΝΙΚΟ

Το πλοίο μόλις είχε δέσει στη Χάλκη. Δύο νεαροί Τούρκοι που προσπαθούσαν να μας πείσουν να αγοράσουμε ψάθινα καπέλα. Μέσα Απρίλη, αλλά ο πλοιος έκαιγε. Μια Τουρκάλα μαζί με τον γιο της πουλούσαν άσπρα μακό μπλουζάκια με τη Hallki στο πέτρο. Καρφ ποστάλ από την παλιά Χάλκη – με τις μαούνες στην προβλήτα – και μαντίλια με χριστιανικά σύμβολα. Τα άλογα χλιμπίντριζαν περιμένοντας τη σειρά τους. Μια γρήγορη βόλτα στη στενά και μετά έπιαναν την ανηφόρα για το Μοναστήρι και τη Θεολογική Σχολή. Εμεινα σε μια άκρη να παρα-

τηρώ τις
άμαξες
να γε-
μίζουν,
ώσπου ο
ίχος από
τα πέτα-
λα των
αλόγων
χάθηκε.
Τελικά
έπρεπε

να ανέβω με τα πόδια την ανηφόρα, να μυρίσω άνοιξη και να σκεφτώ το υπό πριν από πενίντα, εκατό χρόνια. Σε 20 λεπτά ήμουν στην κορυφή. Μια μεγάλη προτομή του βλοσυρού Κερμάλ – απ' αυτές που υπάρχουν δίπλα σε όλα τα χριστιανικά μνημεία της Πόλης – και μετά η είσοδος της Σχολής και το καλοσυνάτο χαμόγελο του μπροπολίτη Προύστης Ελπιδοφόρου. Σε λίγη ώρα θα άρχιζαν οι απαγγελίες. Ο Πατριάρχης πρώτος με τις «Θερμοπόλες» και μετά όλοι οι άλλοι. Καθηγητές, μαθητές, συγγραφείς, μελετητές, ταξιδιώτες, μουσικοί, έλληνες και τούρκοι ιθοποιοί. «Περιμένοντας τους Βαρβάρους», «Η Πόλη», «Θάκη», «Οσο μπορείς... Ο Κωνσταντίνος Καβάφης είχε ζήσει 28 μήνες στο Νικόρι στον Βόσπορο και φέτος, με αφορμή τα 150 χρόνια από τη γέννησή του, το Ζωγράφειο Λύκειο και τα Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη διοργάνωναν στην Πόλη ένα εξαιρέτεο μαθητικό συνέδριο. Τέλος πάντων, όταν οι απαγγελίες και το λιτό νηστίσιμο γεύμα τελείωσαν, οι μαθητές – αυτούς παρακολούθουσα πατέα – ξεχύθηκαν στην κατηφόρα και σε δέκα λεπτά έτρωγαν παγωτό στο λιμάνι. Και μόλις το πλοίο σαλπάρισε – απογευματάκι πατέα – μπήκα στην παρέα των παιδιών. Η Χάλκη πίσω μας, τα υπόλοιπα Πριγκιποννήσια δίπλα μας και εμείς στην κουπαστή.

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

Ζω στην Πόλη των Πόλεων

Οι μαθητές του Ζωγράφειου Λυκείου Κωνσταντινούπολης μιλούν για την καθημερινότητα

Δημήτρης Παντελάρας

Οι γονείς μου είναι Πολίτες. Και εγώ εδώ γεννήθηκα. Ο πατέρας μου είναι προμηθευτής στα πλοία, αλλά εγώ θέλω να κάνω καριέρα ως μουσικός. Παίζω κιθάρα και θέλω να κάνω ένα ροκ συγκρότημα που να γίνει γνωστό παντού. Αυτό ονειρεύομαι.

■ Με αγγλικό ή τουρκικό στίχο; Αγγλικό, για να μπορέσω να γίνω παγκόσμιος.

■ Στους Τούρκους της πλικίας σου αρέσει η ροκ μουσική; Ναι. Τον άλλο μίνα θα γίνει μια μεγάλη ροκ συναυλία εδώ. Είχαν έρθει και οι Metallica. Ήμασταν 50.000 κόσμος.

■ Στην Ελλάδα έρχεσαι καθόλου; Κάθε καλοκαίρι στη Θεσσαλονίκη και στη Χαλκιδική, στον ζάδελφο μου.

■ Πού θα συνεχιστεί η ζωή σου; Δύσκολη ερώτηση. Η Κωνσταντινούπολη και η Θεσσαλονίκη μοιάζουν πολύ. Ιδιαίτερα αγαπάω. Μάλλον θα πρέπει να το εγκαταλείψω. Για να μπεις στο πανεπιστήμιο, πρέπει να πας σε φροντιστήριο, να κάνεις ιδι-

εκτός αν πάω στην Αμερική, στην πατρίδα του ροκ.

■ Φίλες Τουρκάλες έχεις; Φυσικά.

■ Μπαίνεις στα σπίτια τους, έρχονται στο σπίτι σου;

Ναι. Ενα παιδί από το συγκρότημα που έχουμε είναι Τούρκος. Ενας είναι Αρμένης και δύο είμαστε από το Ζωγράφειο.

■ Οι Ρωμιοί με τους Αρμένιους παντρεύονται, έτσι;

Και με τους Τούρκους.

■ Οι Τούρκοι με τους Ρωμιούς;

Ναι. Ο γιος μιας φιλικής μας οικογένειας παντρεύτηκε μια Τουρκάλα.

■ Εσύ θα το έκανες;

Αν αγαπάω, γιατί όχι; Εγώ δεν κοιτάζω σε ποια φυλή είναι.

Διονύσης Τζακίδης

Εφτά χρόνια παίζω τένις. Άλλα τώρα πρέπει να το εγκαταλείψω. Για να μπεις στο πανεπιστήμιο, πρέπει να πας σε φροντιστήριο, να κάνεις ιδι-

ωτικά μαθήματα. Εγώ θέλω να μπω στην Αρχιτεκτονική.

■ Οι γονείς σου;

Ο πατέρας μου δουλεύει στο ελληνικό προξενείο και η μητέρα μου σε μια ιδιωτική εταιρεία.

■ Και όταν φύγει ο πατέρας σου από το προξενείο, θα φύγεις κι εσύ από την Τουρκία;

Την αγαπώ την Πόλη. Υπάρχει μια μικρή πιθανότητα να πάω στο Λος Αντζελες, στη θεία μου, αλλά δεν νομίζω. Εδώ θα ίθελα να μείνω.

■ Και πού θα βρεις νύφη; Εχει πολύ λίγες Ελληνίδες εδώ.

Πάρα πολύ λίγες. Άλλα μπορεί να αγαπήσω Τουρκάλα ή Γιαπωνέζα, τι οποιασία έχει;

■ Με τους Τούρκους της πλικίας σου υπάρχουν συγκρούσεις; Μόνο για τις ομάδες μαλώνουμε.

■ Εσύ τι ομάδα είσαι;

Φενέρμπαχτσε. Άλλα δεν είμαι φανατικός.

■ Και ποιος είναι ο «εχθρός»; Η Γαλατάσαραϊ.

Ελίνα Δεμιρτζόγλου

Εδώ γεννήθηκα, εδώ μεγάλωσα. Δύο μπτρικές γλώσσες δηλαδή. Τα τουρκικά και τα ελληνικά. Ο πατέρας μου είναι ο διευθυντής στο Ζωγράφειο.

■ Και τ' όνειρό σου είναι να τον διαδεχθείς κάποια σπιγή;

Όχι. Προτιμώ να ασχοληθώ με τον χορό. Αυτό είναι τ' όνειρό μου. Δεκατρία χρόνια κάνω μπαλέτο.

■ Σε τουρκική σχολή, φαντάζομαι.

Ναι, όλοι Τούρκοι είναι. Και όλοι τους είναι πολύ φιλικοί. Οι περισσότερες φίλες μου πάντως πηγαίνουν σε γαλλικά σχολεία.

■ Ισχύει το «ούνα φάτσα, ούνα ράτσα»;

Όχι, έχουμε διαφορές, αλλά τώρα οι νέοι δεν είμαστε τόσο παθιασμένοι. Στο μπαλέτο όλες ακούμε αγγλικά τραγούδια.

■ Θα μείνεις εδώ;

Δεν ξέρω. Μάλλον προτιμώ να πάω Λονδίνο ή Ολλανδία για να συνεχίσω τον χορό.

και είμαι Ρωμιός

και τα όνειρά τους στη σύγχρονη Τουρκία

Ράvia Λαδιά

Είμαι έξι χρόνια εδώ, από τότε που οι γονείς μου ήρθαν με μετάθεση στο προσενείο. Θα μείνουμε άλλον έναν χρόνο και μετά θα γυρίσω στην Ελλάδα. Θέλω να περάσω Ιατρική, Ψυχιατρική συγκεκριμένα, στην Αθήνα ή στη Γιάννινα.

Τα παιδιά που ζουν στην Πόλη
έχουν κάποιες διευκολύνσεις για τις εξετάσεις στα ελληνικά ΑΕΙ;

Δίνουμε μειωμένη ώλη. Άλλα εγώ θα δώσω κανονικά Πανελλαδικές. Αν δεν τα καταφέρω, τότε θα δούμε.

Πού μένεις;
Στο Ταξί. Μέσα στον πολύ κόσμο.

Νιώθεις ασφάλεια στην Πόλη;
Ναι. Μου αρέσει πολύ η Πόλη.

Φίλους;
Μόνο από το σχολείο.

Από τη γειτονιά;
Οχι.

Δεν θέλεις ή δεν έτυχε;
Δεν έτυχε.

Δημήτρης Κυρίτσογλου

Εδώ γεννήθηκα, στην Πόλη των Πόλεων, που μας λέει κι ο κύριος Γιάννης, ο διευθυντής μας. Για δέκα χρόνια όμως έζησα στην Αθήνα. Τα τελευταία πέντε χρόνια όμως ξανά εδώ. Οριστικά εδώ.

Εσύ λοιπόν, που έχεις ζήσει και στις δύο πόλεις, ποια επιλέγεις;

Την πόλη των πόλεων.

Και τι θα κάνεις;
Θα ήθελα να γίνω δάσκαλος Αγγλικής ή ξεναγός ή μεταφραστής.

Και εδώ όλα τα παιδιά μαθαίνουν αγγλικά, όπως και στην Ελλάδα;

Στα ιδιωτικά μαθαίνουν κυρίως γαλλικά. Άλλα στα δημόσια όλοι μαθαίνουν αγγλικά.

Εσύ ποια γλώσσα χρησιμοποιείς περισσότερο;

Εγώ, σας είπα, επιλέγω τα αγγλικά. Στο σπίτι βέβαια μιλάμε ελληνικά. Και στους δρόμους πρέπει να μιλάμε τουρκικά.

Γιάννης Βουτσάς

Αυτή είναι η δεύτερη χρονιά στην Τουρκία. Η μαμά μου είναι δασκάλα, πήρε απόσπαση στο Ζάππειο και την ακολούθησα. Δεν ήρθα με την καρδιά μου, άφοσα ολόκληρη ζωή πίσω μου. Τώρα τελειώνω το σχολείο και ελπίζω να περάσω Κτηνιατρική στη Θεσσαλονίκη.

Αρα ένα διάλειμμα είναι η Τουρκία για σένα.

Ναι, ένα παράξενο διάλειμμα.

Φίλους Τούρκους δεν έκανες;

Όχι. Μόνο τα παιδιά από το σχολείο ξέρω. Είχα γνωρίσει κάποια παιδιά κάποτε σε μια κατασκήνωση διεθνή, αλλά δεν κράπτω επαφή.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Να γίνει ένα θαύμα και να κρατηθούμε. Έχουμε μια ιστορία αιώνων εδώ

ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΘΡΥΛΟΣ για την Πόλη. Και αν σε ξεγλάσσει το μπαστούνι και νομίζεις ότι έχεις να κάνεις με ένα γεροντάκι, χάθηκες. Το μυαλό του είναι ξυράφι. Δεν αφίνει τίποτε αναπάντητο. Τις συστάσεις έκανε ο οικοδεσπότης του συνεδρίου, ο Γιάννης Δεμιτζόγλου, ο διευθυντής του Ζωγράφειου εδώ και 19 χρόνια. Εκείνος ήταν 35 χρόνια στην ίδια θέση.

Για πείτε μου, πόσων χρόνων είστε;

Ακριβώς 86, από το 1928 έως σήμερα. Γεννήθηκα στην Πρίγκιπο. Ο πατέρας μου είχε μανάβικο στην Πρίγκιπο και τελείωσα το δημοτικό, το γυμνάσιο και το λύκειο δουλεύοντας στο μανάβικο. Και το θεωρώ τίτλο τιμής.

Είναι, βέβαια.

Εκεί χαλυβδώθηκε ο χαρακτήρας μου.

Η Πρίγκιπος τότε;

Μπόλικοι Ρωμοί. Οταν κατέβαινες στην αγορά, οι περισσότεροι μιλούσαν ελληνικά. Οταν ήρθε η ώρα για το γυμνάσιο, έπρεπε να πάω στη Μεγάλη του Γένους Σχολή, στο Φανάρι.

Έπρεπε να ξυπνήσω στις 5 το πρωί, να πάρω το καράβι, να πάω στη γέφυρα του Γαλατά, να περάσω απέναντι, να πάρω το σκάφος του Κερατίου, να φτάσω στο Φανάρι. Και να σου πω κι ένα μυστικό: για να μπορέσω να βάλω στην άκρη το πεντάγραφο του πλοίου, πολλές φορές πάγια από τη γέφυρα με τα πόδια στο σχολείο. Το δε βράδυ θα γυρνούσα με των 4.25 κι έφτανα στην θάλασσα 6. Στο σκάφος μελετούσα. Και αλήμονο αν είκε νοτιά, ξεντεριαζόμουν.

Πόσα παιδιά ήταν τότε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή;

Πολλά παιδιά. Το '54 τελείωσα τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, γύρισα πίσω, το '55 πάγια στρατιωτής στη Σχολή Εφεδρών Αξιωματικών. Στη Σμύρνη με βρήκαν τα Σεπτεμβριανά.

Είδα πέρυσι τις «Πληγές του φθινοπώρου», μια τουρκική ταινία για τα Σεπτεμβριανά. Πολύ τολμηρή;

Οι Τούρκοι που έστελναν να διδάξουν τα τουρκικά μαθήματα, στη συντριπτική τους πλειοψηφία κοίταζαν να μη με κακοκαρδίσουν. Μόνο ένας υποδιευθυντής που μου είχανε για δεκατρία χρόνια, ένας απαίσιος χαρακτήρας, έκανε τα αδύνατα δυνατά για να φύγω. Γιατί ο νόμος έλεγε ότι, αν ο διευθυντής φύγει, ακόμη κι αν αρρωστήσει, τον διαδέχεται αυτομάτως ο υποδιευθυντής.

Πώς λέτε ότι θα είναι ο Ελληνισμός της Πόλης σε 10-20 χρόνια;

Το φοβάμαι.

Γιατί; Αφού λέτε ότι οι Τούρκοι καταλαβαν τα λάθη τους.

Δεν πρόκειται για τους Τούρκους, πρόκειται για μας. Εφιγυναν πολλοί και μενιάμε πολύ λίγοι. Εμένα ο Θεός με αξιώσει ν' αποκτήσω δύο κόρες. Οταν τελείωσαν το λύκειο, τις έστειλα κάτω να σπουδάσουν, με την ευχή να επιστρέψουν. Η μία είναι φιλόλογος στο Ζωγράφειο και η άλλη νηπιαγώγις στο Ζάππειο.

Δεν φοβάστε δηλαδή τη σύγκρουση, φοβάστε ότι οι Ελληνες κάποια στιγμή θα εκλείψουν από την Πόλη.

Εκείνο που φοβάμαι είναι η φθορά εκ των ένδον. Μακάρι να γίνει ένα θαύμα και να κρατηθούμε, γιατί έχουμε μια ιστορία αιώνων εδώ. Δεν είναι παιχνίδι.

